

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XIX. évfolyam 4. szám.

Nagy-Várad.

Vasárnap, 1913. január 5.

A kath. egyesületi élet szervezése.

— Széchényi püspök ujévi körlevele. —

Gróf Széchényi Miklós váradi püspök az ujév alkalmából rendkívül nagy jelentőségű körlevelet intézett egyházmegyéje papságához. Szerencsés kézzel megtalálta a tárgyat, mely ma legfontosabb, apostolibuzgósággal ajánlja azt papjai figyelmébe és gyakorlati érzékkel irányítja, szervezi, vezeti azok munkáját

A napjainkban oly fontos egyesületi szervezkedésnek van szentelve Széchényi püspök ujévi körlevele. Rámutat annak szükségességére, kitűzi az irányelveket, melyeket az egyletek szervezésénél és vezetésénél követni kell, megalakítja székhelyén egyházmegyéje részére a társulatok és egyletek központi igazgatóságát, kijelöli annak teendőit s végül utasítja papjait, hogy részletes jelentést küldjenek a vezetésük alatt álló társulatokról és egyletekről, hogy azokból a központi bizottság törzskönyvet állítson össze, valamint évről-évre is kötelesek lesznek ezentúl jelentéseket küldeni, a plebániáik területén működő társulatokról és egyletekről.

A mindvégig lelkes hangulatu, szép és rendkívül nagy horderejű körlevélből adjuk a következő közérdekű részeket:

A huszadik század — jobban mint valaha — rámutat a feladatokra, melyek reánk várnak: de hogy miként, de hogy kik és mily uton, mily eszközök felhasználásával töltsék be e feladatot: ezt kell kutatnunk.

Szükségesnek látjuk és tartjuk, hogy mindennapi munkánk a mi keresztény magyar népünk hiének és vallásos életének

megegerősítésére irányuljon. A hit megerősítésére, mely élte az igazat és legyőző a világot. Ha hiveink hite erős és a hit szerint élnek, rájuk támadhat a világ minden veszedelme, győztesen kerülnek ki minden háboruságból, mint az első keresztények. Kell, hogy a hitnek ereje és lelke legyen, mely a gondolkodást és az akaratot keresztény módon igazgassa. A hit legyen a házban az ur, melynek parancsa szerint igazodik minden. Férfias kitartással kell azt az újabb nyavalyát kiirtanunk, mely azt tartja, hogy a keresztény hittel mindenféle vélekedés, minden fajta életmód összefér.

A keresztény család volt minden időben katolikus vallásunk fentartásának és terjesztésének legerősebb és nélkülözhetetlen eszköze. Mindennek, amit cselekszünk, oda kell irányulnia, hogy a keresztény családot a lelki és testi károktól megóvjuk s a keresztény életre megerősítsük.

Keresztény népünk nevelésének másik nagy feladata, az erkölcsös, józan, tiszta és okos élethez való szoktatás. Nem elsőséges az egyház parancsának s az erkölcsi szabályoknak tudása, hanem azoknak gyakorlása szükséges; nem elvont elméletről, hanem a keresztény életre való gyakorlati kiképzésről van szó. A kereszténység maga is nem elmélet, hanem maga az élet. Addig nem is lesz békességünk, amíg keresztény népünk hitbeli és erkölcsi meggyőződése életével meg nem egyezik és így megszilárdulva minden körülmények között, helytállóvá nem izmosodik.

Ebben a nagy munkában, amelynek végzése közepette oly sok ellenséges ember hinti a konkolyt s gátolja a mustármag felnövekedését, ki legyen segítségünkre?

A régebbi időben, főleg a katolikus

vidékeken a család vallásossága, a közfel-fogás, a végrehajtó hatalom, évszázados kipróbált jószokások és erkölcsök a legszebb egyetértésben és összhangban támogatták a lelkipásztorok népnevelő működését. Hitet, vallást támadó veszedelem kevesebb volt, nyilvános botrányok ritkák, s még gyérebb az alkalom és kísértés erkölcsi kihágásokra. Ahol minden tényező így együttműködött, nem járt olyan nehézséggel, mint ma: hívő, erkölcsös népet nevelni.

Alig szükséges fejtegetnünk, hogy ez a boldog állapot most már lényegesen megváltozott a legtöbb helyen, vagy legalább is átalakulóban van. A lelkipásztor egyenkint veszíti el régi munkatársait.

Amit így az idő változtatásával elveszítettünk azt mindenképpen pótolnunk kell újabb munkatársak beállításával.

A mi korunk rendkívüli eszközök alkalmazását követeli; aki ezekhez nyulni nem akar, alig számíthat eredményre. A keresztény életet erős és hathatós segítő eszközökkel kell támogatnunk, mert keresztény hitünk sokat követel, hiszen ma minden el-lene fordul. A szunnyadó erőket ébreszteni kell és működésbe hozni, hogy egyesített munkával vehessük fel a küzdelmet. Ezen támogató és segítő eszközöket, az erőknél ezen egyesítését a jámbor társulatoktól és a vallásos egyesületektől várhatjuk leginkább. Ami támogatást más téren elveszítettünk, e társulatok és egyesületek törzskarával kell pótolnunk.

Napjainkban a legjobb célt, a legszebb eszmét is alig tudjuk mások bevonása, az erőknél egyesítése nélkül diadalra juttatni. Az egyesülés, szervezkedés óriási erejét saját szemünkkel láthatjuk — de sajnos főleg ellenfeleinknél. Minden téren, a társadalom minden rétegeiben látjuk az egyesülés, a közös munka után való vágyat, valamely cél elérésére, valamely támadás visszaverésére, szellemi irányok terjesztésére és megerősítésére, anyagi érdekek biztosítására.

Az új csipke-áruházban

Nagyvárad, Kossuth-u.

Turul cipőüzlet mellett.

feltűnést keltő alkalmi áruk uri és női divatcikkekben, óriási választék keztyűk, férfi- és női gyermek eső- és napernyők, ridikülök, zürichi csipkék, aplikációk, stórok fehérneműk és kézimunkákban.

Éppen azért az egyház, amely maga a legnagyobb és az emberek minden magasabb érdekét magában foglaló társaság, az általános alárendelt célok elérésére, más, különös társulatokat is nem csak megenged, hanem ezeknek létesítését sürgeti.

Már borrom. sz. Károly elrendelte, hogy egyházmegyéje minden plebániáján legyen több jámbor társulat.

A jámbor társulatok tagjai közös imádsággal, egyesült erővel saját és embertársaik lelkiépülésére törekcsenek; keresik a fegyvereket, amelyekkel lelküket a rossztól megóvják s az eszközöket, amelyekkel saját maguk és embertársaik lelki javát előmozdithatják. A jámbor társulatok célja a lelki élet minden irányu kiépítése. Az egyes társulatok végecélja pedig mindenkor a legbensőbb vonatkozásban van a lélek szükségletével, de egyuttal az egyházi élet legfontosabb érdekeivel is. Ahol ily társulatok, keletkeztek, felvirágozott a hitélet, terjedt a jámborság, tisztultak és javultak az erkölcsök.

A jámbor társulatok részletes ismertetése után áttér a körlevél a gyakorlati és charitatív egyesületekre s így folytatja:

A jámbor társulatok mellett manapság olyan egyesületek létesítése is fontos, amelyek a lelkipásztort közelebbi érintkezésbe hozzák a keresztény néppel. A nagy tömegbe, mely különféle elemekből áll, különféle egyesületekkel kell behatolnunk. Nagy segítségünkre vannak ezek keresztény népünk nevelésében, támaszul szolgálnak az egyház számára, mert a keresztény öntudatot általuk ébren tartjuk. Ma minden téren tömeg felvonulása dönt, ezért fontos, hogy a tömeget átjárja a keresztény élet kovásza. E téren a munkát a jó elemek egybegyűjtésével kell kezdenünk, a mi a mai kor fontos lelkipásztori szabálya.

Ezen egyesületek körébe tartoznak: az ifjúsági egyesületek, a kath. iparos és kereskedő tanulókat védő egyesületek, Keresztény Szeretet Országos Gyermekevédő müve, a kath. nővédőegyletek, kath. legényegyletek, kath. körök, olvasó egyletek, keresztény munkásegyletek, a kath. népszövetség, stb.

Ezek közül különösen kiemeli a püspök az ifjúsági egyesületeket, melyeknek alapítását nagyon szükségesnek tartja.

Amit most az ifjúság nevelésének szükségességéről előadtunk, ugyanaz a feladat áll előttünk a nagykoruakkal szemben is. A mai viszonyok megkövetelik, hogy a népnevelést egészen új területekre terjesszük ki. A kultúrának általános terjedése és folytonos gyarapodása mindenütt nagyobb szükséglet ébreszt a kellő ismeretek elsajátítása iránt; az élet forgatagába bevont újabb néprétegek lelki ékessége sem maradhat tovább szellemi táplálék nélkül.

A társadalmi viszonyok mostani fejlődése, mely szerint a nép minden rétege részt kíván venni az állami törvényhozásban és nyilvános közigazgatásban; a megélhetés mai nehézsége a mindenütt tapasztalható versenyben; a népnek mozgósítása a városok felé a könnyen hozzáférhető közlekedési eszközök révén, ami által a legellentétebb irányokkal érintkezik: mind olyan tényezők és új alakulások, amelyeknek a korábbi időkhez képest jóval magasabb, terjedtebb kulturális kával: oktatással, neveléssel tehetünk eleget.

Ime előttünk állanak a lelkipásztorkodás e kevésbé megismert területén ránk várakozó feladataink s azok betöltésének felsorolt számos eszköze. Mielőtt azonban a társulatok és egyesületeknek egyházmegyében való szervezetéről szólnék és rendelkezném, még néhány szükséges megjegyzést kell tennem.

Jól tudom és jól tudják tisztelendő papjaim is, hogy nem minden társulat és egyesület szükséges és haszonnal járó mindenhol. A lelkipásztor ennél fogva még a tisztán egyházi társulatokat is csak okosan és fokozatosan terjessze, nem mintha ezeknek behozatala bármely irányban is káros lehetne, hanem hogy a siker reménye nélkül ne pazarolja el erejét. Azért vegye tekintetbe kiki plebániájának jelen és jövőre várható szükségleteit, a különféle társulatok természetét, célját és várható gyümölcseit és ez okból elsősorban olyan társulatokat létesítsen, amelyek a községben mutatkozó igények ellátására, vagy az elterjedt bajok orvoslására szolgálhatnak. S mivel a társulatokba való belépést az egyház törvényei nem parancsolják, a be nem lépők iránt legyen türelmes s óvakodjék főleg attól, hogy a társulatokkal részekre ne ossza hiveinek egységes nyáját.

Ha azonban valamely társulatot behoztunk hiveink közé, akkor törődjünk is azzal. Mert e társulatok sem sokat segítenek, ha nincsen bennük élet s csak szunnyadnak és csakhamar elhalnak. Éltetésükhöz a lelkipásztor különös buzgósága és munkája szükséges. Sok egyesület és társulat csupán azért nem virágozik, mert nem adunk neki dolgot, tennivalót, szóval tartjuk a tagokat, ahelyett, hogy valami gyakorlati célt tűznénk ki számukra.

Le kell ereszkednünk hiveinkhez és napról-napra bajlódunk velük s nem szabad kisínyelnünk bármely zsenge társulatot, sem annak bármely testi vagy lelki szegény tagját, hogy elmondhassuk: Ugy voltunk köztetek, mint a kisedek, mint a dajka, ki fiait táplálja. Ugy ragaszkodtunk hozzátok s óhajtván akartuk nektek adni az Isten evangéliumát, ha nem életünket is.

A CSUDADOKTOR.

Írta: Kincs István.

Dagadt volt a képe, mint a nyári holdvilág ábrázata, mikor beállított a nagyasszonyhoz, hogy legyen szives, fogasson be, mert nem állja bi tovább: orvoshoz kell mennie.

— Aztán mi bajod, Miska? — tudakolta részvétellel Nagy Miklósné szegény bérestől.

— Hát tudom én? — nyöszörgött a béres — mikor nyilalni kezd, akkor úgy beleüt a fájás egész ábrázatomba, hogy tisztán hallom az arkangyalok muzsikáját fenn a magas menyorszámban.

— Fogfájás, lelkem, semmi egyéb.

— Meglehet, nagyasszony, megkövetem alázatossággal, de ha ez tovább is így tart, hogy teljességgel belebódulok, azt egész bizonyossággal tudom. Azért is mennék már doktorhoz.

Önagysága elgondolkozott s rövid vártatva azon kezdte:

— Befogatok, szivesen megteszem a kedvedért, Miska, csak hogy gondoltál-e arra, hogy a városi doktorok igen drágák.

Simon Miska elszontyolodva vakarózott, de a végén mégis odalyukadt ki:

— Bánom is én, ha mindjárt az esz-

tendei fizetésemet kóstálja, akkor sem valom ki tovább. Alázattal könyörgöm, fogasson be a nagyasszony, hadd mehessek lóhalálába a városba. Juj!

Odakapott az ábrázatához s keservesen két-háromszor is sarkon pördült.

— Mondok valamit, Miska.

— A béres csak a szemével pislantott, hogy

— Hallom már.

— A fiam estére jön haza. A legelső tanuló az egyetemen; afféle háromfartály doktor. Ugy ért a mindenféle nyavalyákhoz, mint te a szántás, boronáláshoz; várd meg, amondó vagyok. Ha az ki nem gyógyít, hát nincs az a professzor a világon, aki téged ki tudna gyógyítani. Aztán ingyen csinálja. Gondold meg.

Simon Mihály pedig rögtön meggondolta a dolgot.

— Isten neki, várok hát estig — jelentette megadással.

— De csak, ha kibirod addig.

— Miért ne bírnám! A feleségem nyolc gyereket szült s kivallotta valamennyit, akkor én rajtam, csak nem fog ki minden rongyos fogfájás.

A béres tehát elszánta magát rá, hogy tovább szenved, hiszen a segítség már gyorsvonaton közeledik.

Sőt mi több, meg is érkezett. Ernő urfi két óra múlva már ott pihent szerető édesanyja dobogó keblén. Karácsonyi vakációra került haza s eléggé rajta volt, hogy a szent estét legalább jó anyjával együtt tölthesse már.

Sok mondanivalójuk volt, igaz, de Nagy Miklósné szíven viselte a szegény béres sok keservét, azért hamarosan ráterelte a szót.

— Nehezen vártunk, fiam, — mondta kedves gyöngédséggel — a Miska béresnek nagy baja van.

— Kicsoda? — ijedt meg a kis doktor.

— Iszonyu nyavalya ütött az ábrázatába — fontoskodott az édesanya.

— Hát miért nem hoztál neki doktort azonnal? — tett szemrehányást a medikus a nagyasszonynak.

— Készülődtem már, de akkor jutott eszembe, hogy te ugyanis megkerülhetsz minden pillanatban.

— Mi közöm nekem a béreshez?

— Közöd, de hogy van közöd, annyira érdeklődéssel azonban csak lehetsz hozzá, hogy megvizsgáld s esetleg meggyógyítsd.

— Én? — pattant föl Ernő urfi — boldog akarsz belőlem csinálni anyám?

— Akar a nádiveréb, de ha egyszer három esztendeig járod a fakultást, akkor

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 6 szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, esemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

Mindez kétségkívül sok fáradságunk nélkül meg nem esik, de semmiféle elfoglaltságunk, legkevésbé az anyagiakkal való bajlás, mentségül nem szolgálhat.

A szép körlevélnek a már említett részletes utasítások képezik méltó és gyakorlati befejezését.

A társulati és egyleti életnek nemcsak szervezete, központosítása, hanem — reméljük — az ennek nyomában járó fellendülése is Széchényi püspök nevéhez fog fűződni Szent László egyházmegyéjében.

A béketárgyalások.

A londoni béketárgyalások nagyon harciasak és nehezen haladnak előre. A szövetségesek sokat követelnek, a törökök keveset ígérnek. A bolgárok békésen akarják megkapni Drinápolyt, a melyet pedig be sem tudtak venni, a törökök pedig szeretnék legalább névleges szuverénitásukat fenntartani, amelynek azonban fegyverrel sehogyan sem tudnának nyomtatékot adni. A felek mindenike tovább szeretne nyulni a békében, mint ameddig kardja elér. Ilyen körülmények közt nehezen lesz a békéből hamarosan valami.

Egyéb veszély is fenyegeti a törököket. A lakosság előre forrong már csak Drinápoly átengedésének hírére is. A hadsereg hangulata sem valami rózsás. Alkotmányválságról, sőt a dinasztia válságáról is beszélnek. A helyzet odabent egyre súlyosbodik s nem tudni találnak-e és ha igen, mikor találnak békés megoldást?

egy béres kocanyavalyájával csak megbirkózol remélem.

— Hogy beszélhetsz így édes anyám! — fakadt ki keserűen a medikus — meglátszik, hogy fogalmad sincs, mi az a fakultás. En eddig halottat annyit láttam, mint te a mezon pipétért, de eleven beteget egyet sem. Nem is tudnék mit kezdeni vele.

— Hát ti a halottakat gyógyítjátok?
— Dehogyan, csak szekszirozzuk őket.
— S eleven embernek még a fogát se tudnád kihuzni? — keseredett el az édesanya.
— Hitemre mondom, soha nem próbáltam meg.

A nagyasszony összecsapta kezét. No de ilyet! El nem hinné, ha csak a tulajdon fia nem mondja.

Brillirozni akart az urfival, azért még tódította is ezt a rongyos nyavalyát s most fagyuzhatja. Rosszabb ez a gyerek az utolsó falusi vénasszonynál; mert a javasasszony mindenre tud receptet s ha mindjárt csak levendula levelet ragaszt is a beteg talpára, de legalább ráragasztja s ijesztgeti vele a kórságot. De az a gyerek! Annyi ezer pöngő ritt már utána s még egy eleven beteg sem került a markába. Hallatlan! Igazán megbotránkozni való.

Halottakat szeksziroz. Mintha bizony azokon lehetne még segíteni. Jaj! az a tudomány. Ha mit nem néz, hát rögtön le-

Még nem aggasztó a helyzet.

Berlin, jan. 4.

A Vossische Zeitung-nak jelentik Londonból:

Az ultimátum ellenére sem lehet még mindig arról beszélni, hogy a helyzet föltétlenül aggasztó lett. Általánosan azt hiszik, hogy habár hétfőn sem lesz még döntés, a békekonferencia azon túl folytatni fogja tanácskozását.

A szövetségesek követelése.

London, jan. 4.

Az Echo de Paris-nak jelentik kitűnő forrásból, hogy a balkáni államok delegátusai holnap a nagykövetségi reüniónak memorandumot fognak átadni, amelyben Albánia határait a balkáni államok kívánságainak megfelelően állapították meg. A memorandumban Albániára vonatkozó egyéb kívánságok is foglaltatnak. A szövetséges államoknak az a tervük, hogy a területi kérdések elintézése után megkezdik a pénzügyi kérdések tárgyalását.

A balkáni államok elvben elhatározták, hogy a Törökország részére Olaszországtól még járó hatvan millió lira kártérítési összeget minden föntartás nélkül a maguk számára követelik. E követelés foganatosításának módját még eddig nem tudták megállapítani.

A törökök helyzete.

Konstantinápoly, jan. 4.

A fővárosi sajtó a mai vezércikkében nagy békülékenységet mutat és belenyugodni látszik a birodalom európai részének elvesztésébe. Csak Drinápoly kérdésében hallható egyetlen hang és ez az, hogy a várost még a háboru folytatásának veszedelmére sem szabad átadni.

A kormány ebben a kérdésben teljesen egyetért az egész lakossággal. Tudvalévő, hogy a szultán többször kijelentette, hogy Drinápolyról semmi szín alatt sem mondhat le és Kiamil basát elmozdítással fenyegette, ha a várost régi szultán sirjaival feladja. Habár a katonai körök még mindig azt mondják, hogy a csataldzsai hadsereg helyzete kitűnő, a jól értesült körök még sem hisznek a háboru folytatásában és pedig első sorban az állampénztáraknak teljes kimerülése miatt a mi a háboru folytatását illeti majdnem teljesen lehetetlenné teszi. A pénztári állomány oly szűk, hogy a kormány még az esedékes tiszti és hivatalnoki fizetéseket tudja folyósítani.

Románia és Bulgária.

Berlin, jan. 4.

A Lokalanzeigernek jelentik Pétervárról: A külügyi hivatalból eredő hírek szerint a Románia és Bulgária között folyó tárgyalásnak nagyon barátságos jellege van és komoly bonyodalmaktól egyáltalában nem kell félni. Az olasz diplomácia Somániának kompenzációs követelését azoknál a szolgálatoknál fogva, amelyeket Románia viselkedésével ebben a háboruban szerzett, teljesen megokoltnak tartja.

Abdul Hamid újra szultán lesz.

Pétervár, jan. 4.

A Novoje Vremja jelenti: A Csataldzsai körül lévő török csapatok közt intenzív mozgalom indult meg Abdul Hamid volt szultánnak a trónra való visszahelyezése végett. Tisztek képtelenek ezt a mozgalmat megállítani. Mázin basának csataldzsai utazása is összefügg ezzel a mozgalommal.

utazik Pestre, söprűt fog kezébe s úgy szét üt a sok pápaszemmes professzor között, hogy esztendeig arról koldulnak.

Nagy Miklósné, nem hiába, hogy maga vezette gazdaságát, de paprikás asszony is volt. Vasakarata előtt fejet hajtott még az áldott anyaföld is; ha novemberben vette el a buzáját, csupa kénytelenségből olyan termést adott, hogy három falu proceciót járt a csudájára.

És most szégyenben maradjon a fiával! Olyan nincs. Ha savanyu is az alma, de megmutatja, hogy beleharap az urfi, muszáj beleharapnia. Ad ő neki esőkönnyöködni.

A nagyasszony kiment, fölkereste a beteget s azt mondta:

— Jösz rögtön a doktor ur elébe.
Szegény Simon Miska törülközővel kötötte föl a pufók ábrázatát. Kriminális formája volt.

Mikor a nagyasszony szólította, nagyot fohászkodott, mintha bizony utolsó útjára hívják s rögtön ráténnék a Szt. Mihály lovára utána. De nem mert ellenkezni.

Felkihelődött és ment. Közbe egyet kettőt nyöszörgött.

A nagyságos asszony pedig vitte, mint a porkoláb a foglyot. Beállította egyenesen fia elébe.

— Itt a beteg, doktor ur, — mondta

ellenmondást nem tűrő határozottsággal s azzal faképnél hagyta mindakettőt.

Hadd tanuljon a gyerek bele a mesterségbe. Uszni is csak az tanul meg, akit a partról beletaszitanak a vízbe.

A fiatal doktor pedig fene ábrázatot vágott. Kereste azt a bizonyos szalmaszálat, de hasztalan volt minden.

És hagyni csak nem hagyhatja magát. Száz esztendeig nevetnék az emberek.

Ott kezdte tehát, hogy megkérdezte:

— Fáj?
— Fáj ám — volt a félénk válasz.
— Nagyon fáj?
— Juj! és még hogyan.
— Adja ide a pulzusát.

A béres az ábrázatot tartotta oda s rimánkodva kérte a medikust:

— Hozzá ne nyuljon, nagyságos uram, mert elordítom magamat.

— Dehogyan nyulok — kapta vissza a félig kinyújtott kezét a doktor — sőt azon kezdem, hogy ma, ezen a szent estén tilos is keresztény embernek fogat rántani. Holnap is nagy ünnep van, ugye?

— Bizony — hagyta rá megkönnyebbulve a béres.

— Akkor tudja mit, galambom, ha nem állja ki holnaputánig, tessék, itt van öt forint, menjen be a városba s keressen

ŐSZI és TÉLI
:: IDÉNYRE ::

Hatisnyák, keztyűk, lélekmelegítők, szövött gyermek sapkák és kabátok, szövetek, barkettek, gyapju szövetek. Női és férfi fehérművek.

Rövidáruk óriási választékban.

Fráter és Kosminsky

NAGYVÁRAD, RÁKOCZI-UT.

Telefon 384.

Telefon 384.

ŐSZI és TÉLI
:: IDÉNYRE ::

Alkotmányválság Törökországban.

Konstantinápoly, jan. 4.

A nagyvezér legközelebb a parlamenti rendszer megváltoztatása mellett ki fogja írni a kamarai választást. A szenátus elnöke megtagadta a szenátus összehívását, mert a törvényes rendelkezés ellenére a képviselőkamara nincs együtt.

Készülődés új háborúra.

Konstantinápoly, jan. 4.

Az illetékes körök a helyzetet újra nagyon aggasztónak tartják. A sejk-ül-izlám is kijelentette, hogy a háborút folytatni kell, ha a bolgárok ragaszkodnak Drinápoly átadásához. Magánértesülések szerint az orosz flotta naponként sok hadiszert és eleséget szállít Bulgáriának.

Eredménytelen tanácskozások.

London, jan. 4.

Jonesku Take román belügyminiszter tegnap egy óra hosszáig tanácskozott Daneval, de a tanácskozás eredménytelen maradt. A tanácskozást holnap folytatják. Jonesku a tegnapi tanácskozás után kijelentette, hogy a kard már félig künn van hüvelyéből, de a meddig nincs egészen künn, addig nem lehet mondani, hogy Románia és Bulgária között a háboru elkerülhetetlen.

Az albánok kívánságai.

London, jan. 4.

A nagykövetek reuniója ma délután ülést tart. Addig a három albán delegátus bemutatkozó látogatást tesz a nagykövethél és a memorandumokban foglalt kívánságukat szóval is elő fogják adni. Ki fogják

valami zsidó orvost, — a zsidóknak tetszik tudni, most nincs karácsonyuk, ezek huzhatnak fogat. Értette?

— Igenis megértettem, hogy az Uristen megáldja a doktor nagyságos urat — kapott szegény ember a tiz koronás bankó után — most már nem is fáj szeretettel kérem.

A medikus mert volna rá esküdni, hogy abból a pénzből garast sem fog látni semmiféle zsidó doktor, mikor a bérest azzal a lelkesedéssel kirohanni látta.

Künn majdnem agyonnyargalta a nagyaszonny.

— Nos, olyan hamar? — tudakolta, Nagy Miklósné a bérestől. — Szeretném tudni, mi van veled? megállj, Miska.

Hanem hát volt eszébe megállani a béresnek.

— Meggyógyultam, a nagyságos ifiur kigyógyított — kiáltott magán kívül örömben és rohant a feleségéhez megvinni neki azt a nagy bankót.

A nagyaszonny pedig bement, megölelte fiát s büszkeségtől dagadozó szívvél csak annyit mondott:

— No látod fiam, hogy értel hozzá. Csak bátorság és előre; ha így folytatod, még csudadoktor is válhatik belőled.

jelenteni, hogy Prevézától egészen Montenegro határáig az egész partvidék albán és hogy még Dulcigno, Antivári és Spizza is kell, hogy az albánoké legyen.

Visszautasított nagyvezérség.

Konstantinápoly, jan. 4.

A szultán Férid basának följánlotta a nagyvezéri állást. Férid a nagyvezérséget visszautasította.

Lukács a királynál.

Lukács és Teleszky Bécsbe utaztak, hol a Magyar Házban szállottak meg. A miniszterelnök ma kora reggel kelt fel és néhány állami ügyet intézett el. Fél tíz órakor automobilba ült és Schönbrunnba ment.

A király tíz órakor külön kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. Félhivatalos jelentés szerint a kihallgatás folyó ügyekre vonatkozott, nevezetesen azokra az előterjesztésekre, melyeket a kormányelnök az igazságügyminiszteriumban bekövetkező változások ügyében tett a királynak.

Az audiencia alig fél óráig tartott. Lukács Schönbrunnból automobilon a külügyminiszteriumba ment, a hol már együtt voltak a miniszterek. A közös tanácskozás kevéssel fél 11 óra után kezdődött gróf Berchtold közös külügyminiszter elnöklete alatt. Jelen voltak: lovag Krobotin hadügyminiszter, lovag Bilinski közös pénzügyminiszter, Montecuccoli tengerészeti parancsnok, Lukács László és gróf Stürgkh miniszterelnökök, Teleszky és Zaleski pénzügyminiszterek.

Lukács miniszterelnök kihallgatásán jelentést tett a választóreformnak a képviselőházban történt betérjesztéséről és a munkapárt egy részének a törvényjavaslattal szemben elfoglalt álláspontjáról.

A miniszterelnök ezután előterjesztést tett az igazságügyi tárca betöltése dolgában. Az audiencián szó volt a horvát kérdésről és a közös ügyekkel kapcsolatos kérdésekről és így a rendkívüli kiadásokról is.

Lukács még tegnap este tárgyalt báró Hazai Samuval, a ki ezután elutazott Bécsből.

Az orosz nagykövet Berchtold grófnál.

Nevezetes tanácskozás volt tegnap a közös külügyminiszteriumban. Oroszország bécsi nagykövete, Giers, meglátogatta gróf Berchtold közös külügyminisztert és hosszú ideig konferált vele. Ez a tanácskozás folytatása volt azoknak a bizalmas megbeszéléseknek, a melyek egy idő óta Pétervár és Bécs között folynak a katonai intézkedések illetőleg a leszerelés kérdésében.

Az eszmecsere e tárgyban még nincs befejezve és valószínű, hogy majd csak a külpolitikai helyzet alakulása hoz döntést ebben a kérdésben is.

Miskolcзы Ferenc távozása.

Változás a bihari főispáni székben

Mint megbízható forrásból értesülünk, legközelebb meg fog üresedni Biharvármegye főispáni széke. Miskolcзы Ferenc dr főispán megváltik állásától. Biharvármegye kiváló főispánját nem politikai okok indítják a távozásra, hanem részére egy igen előkelő helyet jelöltek ki, amit be fog tölteni.

A főispán távozása, bár most hirtelen jött nagyon a hír, mégsem teljesen új keletű. Mikor ugyanis Miskolcзы a főispáni széket elfoglalta, bizonyos feltételeket fűzött hozzá, melyek közül egyik volt a nagyváradi főispánság különválasztása, ami meg is történt. A másik feltétel, melyről csak a legbeavatottabb egyének tudtak, az volt, hogy ő közigazgatási bíró akart lenni. Azóta egy bírói hely fönn is van tartva. Azonban nem egészen bizonyos, hogy Miskolcзы erre az állásra lesz kinevezve, hanem valamelyik más, de igen előkelő pozíciót fog elnyerni.

A főispán új állásáról még nem szivárgott ki hír. Jelenleg annyi tény, hogy Miskolcзы Ferenc főispán távozni fog Biharvármegyéből, melynek oly hosszú ideig volt kiváló vezetője. A távozás ideje nagyon rövid idő alatt be fog következni. Lehetséges, hogy már a márciusi megyegyűlésen az új főispán fog elnökölni.

Miskolcзы Ferencnek nagyon sokat köszönhet a vármegye, ezért távozása méltán kelthet sajnálkozást minden körben. Ha egyebet nem említünk, csupán azt a hatalmas kultur akciót, amit főispánsága alatt végzett, már magába véve is oly elévülhetetlen érdeme, hogy a Miskolcзы nevet emlékezetessé tegye nagy Biharvármegyében.

Miskolcзы Ferenc távozása mögött nem kell politikai okokat keresni. Vannak ugyan egyes baljóslatok, melyek a főispán távozását azzal akarják magyarázni, hogy a kormány rövid időn belül változni fog. Mint illetékes helyről értesülünk a távozás semmiféle összefüggésben nincs a politikával.

Miskolcзы távozásával kapcsolatosan természetesen már az utódról is beszélnek. Ezek a kombinálások azonban még oly koraiak, hogy nem érdemes velük foglalkozni. Tény az, hogy már illetékes körökben az utódról is tárgyalnak, de még nincs megállapodás.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

A „Mentők napja“-nak eredménye.

A mentőegyesület ülése.

A mentőizmény nem csak emeli Nagyvárad város kulturális nivóját, hanem a gyakorlatban megbecsülhetetlen szolgálatot tesz a közegészségügynek. Egyszerű keretben is áldásos tevékenységet fejt ki, amely a közönség részéről általános elismeréssel találkozik.

A város fejlődésével azonban ezen intézmény fejlesztése is előtérbe lép s a vezetőségnek az a terve, hogy a mentési szolgálatot a közel jövőben akként tökéletesítsék, hogy nem a városi tűzoltók, hanem direkt erre a szolgálatra alkalmazzanak négy embert.

Ezáltal a városi tűzoltók felszabadulnának a mentő szolgálat alól s teljesen a tűzoltó célokra alkalmaztatnának.

Az önkéntes mentőegyesület, amely tulajdonképpen most már tisztán városi intézmény, tegnap délután ülést tartott Kőszeghy József v. főmérnök, egyesületi igazgató elnökelete alatt, amelyen Gerő Ármin főkapitány és Grácz Lajos tűzoltóparancsnok voltak jelen.

Azon alkalomból gyűltek össze, hogy a Szilveszter-napján tartott „Mentő-nap“ gyűjtésének eredményét vegyék számba. A város különböző pontján felállított urnákban és a 18 önkéntes tűzoltó által kezelt perselyekben összesen 400 korona gyűlt be. Elég kevés, ami különösen a hónap végének és a szorult pénzügyi viszonyoknak tudható be.

A kiadás 60 korona s így a mentőintézmény javára 340 korona összeg maradt, amelyet takarékpénztárban helyeztek el s a városnál lehetőleg kezelnek az intézmény alapjául. A jelentést tudomásul vették.

Ezután Grácz Lajos tűzoltóparancsnok bemutatta a mentőintézmény 1912. évi működéséről összeállított kimutatást. Ez élénken mutatja, hogy mily áldásos tevékenységet fejt ki a mentőintézmény Nagyváradon. Az 1911. évben a mentők 1100 esetben vonultak ki, míg az 1912. évben már 1400 esetben vették igénybe a derék mentőket. Így tehát a múlt évben 300-al, vagyis 20 százalékkal emelkedett a mentők munkája.

Szomorúan illusztrálja ez a statisztika, hogy különösen az öngyilkossági esetekhez és az elmebeteg beszállításához vették nagyobb számmal, fokozottabb mérvben igénybe a mentőket. E tekintetben a mentők szolgálata 20 százalékkal emelkedett egy év alatt.

Az ülésen Kőszeghy József igazgató felvetette, hogy a mentőintézmény az ő mérnöki resortjához nem áll oly közel, mint pl. a városi főorvoséhoz s ezért célszerűbb lenne, ha ő helyette a város főorvosa venné át a mentőintézmény igazgatói tisztét. Erre nézve jelentést tesz a város tanácsához s érintkezésbe lép dr. Mayer László v. főorvossal.

A közös miniszteri tanács. A közös miniszteri tanács délután 3 óráig tartott. Délután fél 4 órakor Lukács fogadta a bécsi nunciust látogatását.

Hol legyen a vásárcsarnok?

A városi főmérnök, új évi ez irányú hírlapi cikkére, mint e sorok között aposztrofált és érdekelt Szt. László-téri kereskedőnek, sok megjegyezni valóm volna, személyi szempontból, de e téren nem követem a főmérnök urat, hogy aki haragszik vagy bosszankodik, annak nincs igaza, már pedig közleményének ironikus tenorjából csak ezt lehet következtetni.

Azon megjegyzésére még is reflektálnom kell, mintha az a Szt. László-téri kereskedő, ősember volna.

Ugy látszik a főmérnök ur még nem tudja, vagy már elfeledte, hogy a kereskedő ember, amikor a saját érdekeiért fáradozik, küzdött; ugyanakkor a kulturát is szolgálta, terjesztette, úgy az ó-korban, középkorban, mint nem habozom kijelenteni, hogy a jelenben is, nem értve persze az ücsögdi vagy a kotyikleti pálinkakereskedőt.

Tehát, amikor ilyen hatvágásos, de annál felületesebb cikket megereszt, ezzel a ténnyel okvetlen számolnia kellene és illene is.

De térjünk a lényegre. Mint 1912. okt. 20-án megjelent tárgyilagossá és semmit el nem palástoló, hírlapi közleményemben felsoroltam azon indokokat, amelyek behatóan megvilágítják és hiszem, hogy minden elfogulatlan elmével meg is értették, miszerint azon eszme, hogy a leendő vásárcsarnokot a Nagypiac-tér félreeső utvonálatában állítsák fel, még gondolatnak is különös, nem csupán a Szt. László-téri és környékbeli kereskedők, iparosok és árusok, de épen a nagyközönség érdekeinek megóvásából is.

Fölösleges és káros, mert ezáltal a Szt. László-téri kereskedők, iparosok és árusok százainak prosperálását ingatná meg, anélkül, hogy a nagyközönségnek érdekeit, előnyét előmozdítaná.

És pedig azért, mert a Nagypiac-tér nem központ: a város lakosságának háromnegyed részéből nagyon is távol eső hely, de meg ne gondolja senki ám, hogy a majd jó magas vásárcsarnoki bérekkel, helypénzzel megdrágított árukat talán majd olcsóbban szerezheti be, mint jelenleg a kevesebb kiadással és még kevesebb kényelmetlenséggel járó nyílt piacon.

Ezt megeafolni a főmérnök ur meg sem kísérelte; de mint közleményéből kitűnik nem is a vásárcsarnok itt a fő; hanem a zöldelő sétátér, parfümöt, habos csipkét lehető üzletekkel szegélyezett parkra van óriási nagy szükség.

Csak hogy a park mellé nem tudom honan venék majd, ez ideális üzleteket, az intelligens és élesen látó háztulajdonosok honnan vennék a kellő garanciát nyújtó és magasabb bérösszeget fizető kereskedőket; mikor tudva van, hogy a kereskedelem mindég oda húzódik a hol legnagyobb, nem a sétáló, de a vásárló közönség, a kinek pénze szokott lenni.

Fejlesztendő sétátérünk pedig van nekünk elég, persze fejletlenül; pl. Rédei kert, fásor Bunyitai liget, Schaluch-tér és még több apró parkirozott hely, melynek kifejlesztése kielégíthetné a főmérnök ur ambícióját e téren.

De ott van még a Nagypiac-téren kiszemelt vásárcsarnok helye is, ha séta hely és park kell, ott hatalmas, nagyarányú terület áll rendelkezésére, senkinek semmi kára nem lesz belőle, a sétáló közönség szívesen elmegy egy kilométerrel tovább is sétálni, de nem megy a mindig siető vásárló közönség.

Mégis, ha már a főmérnök a Szt. László-térrel mindenáron vissza akarja adni ősréndeltetésének t. i., hogy park legyen, megfelel e tér annak is, a vásárcsarnoknak is, persze egy-kétszáz ezer koronával többbe kerülne, mit a városnak, ha jó és általános megelégedésre való munkát akar végeztetni, nem szabad sajnálnia.

Erre megelőző cikkemben felhívtam az illető tényezők figyelmét. Ki mondja azt, hogy a Szt. László-térre magára építtessék a vásárcsarnok, mit valóban kár volna elcsúfítani.

Fel lehet azt építeni a jelenlegi Kovács-ház helyén is és mégis a Szt. László-téren lesz, ha a terület kicsinynek bizonyulna, ott van szomszédjában a gör. kath. káptalani ház, mit méltányos áron meglehet venni.

Igy a főmérnök ur által kontemplált 2500—2800 □ m. terület a Szt. László-tér beépítése nélkül is meg van.

Ott van még, egy ennél is alkalmasabb hely az ócska Zsiga Miklós-féle fundáció épülete és a háta mögött a Mezey Mihály-utcában egy még ócskább épület melyet szintén fel lehetne használni a vásárcsarnok elhelyezésére, a Szent László-tér megcsontítása nélkül; ott volna mellette mindjárt a villamos vasut és ha berlini vagy londoni arányokat akarnak elérni, mellette, lehetne a főmérnök ur intenciója szerint a Közúti vasut vágányait is lefektetni vagy egybe kapcsolni, minden felépítmény nélkül.

A Szt. László-tér, a város e tagadhatatlan gécpontja, így még hatványozottabb arányban felelne meg az elrendezésének, a forgalom fejlesztésére, polgárai, kereskedői, iparosai boldogulására, mert sajnos, ez kell először és csak azután a sétátér, meg a park, aminek ugyan nézetem szerint a Szt. László-tér kicsi is volna.

Hivatkozhatnám én is néhány külföldi, különösen Ausztriai, sokkal fejlettebb, de legalább is hasonló kivitelű városokra, mint Nagyvárad, ahol nincs és nem is tudni, hogy mikor lesz vásárcsarnok, de a hol van, ott is a régi megszokott forgalmi helyeket nem hogy beszüntették volna, hanem azok közelébe, vagy legalább is közel hozzá állították fel többnyire kisarányú vásárcsarnokaikat.

De fölöslegesnek tartom és egyben szégyenletesnek reánk nézve, ha mindég a külföldet utánozzuk.

Ne legyenek a mi vezető embereink sem — tisztelet a kivételeknek, — oly szellemi szegények, kulturális és fejlődésre szolgáló eszmékben, hogy mindent a külföldről másoljanak le és ezt még nem is átalják ugyan csak hangoztatni.

Hanem alkalmazkodjanak a mi, hála Istennek már ezer éve kifejlődött szokásainkhoz, ezt fejlesszék vezető embereink a külföldön szerzett tapasztalataik segítségével, de nem szokásaink és helyi viszonyaink teljes kiforgatására törekedjenek.

Megjegyzem még, hogy érdekeimet mindég alá tudtam rendelni a közérdeknek, a miért is eddig, nagyon esendes, csupán kereskedő ember voltam. De most mikor a közönség legcsekélyebb előnye nélkül, sőt annak megterhelésével, csupán haladásnak, fejlődésnek nevezett nagyzási mániától, allűrökkel, bombasztokkal, kiszínezett beszédek és hírlapi közleményekkel akarják a közönséget megtéveszteni, minket pedig néhány száz szorgalmas, tevékeny, hasznos polgárait a városnak, a Szt. László-téri kereskedőket és árusokat létérdekeinkben támadnak meg, felemelem tiltakozó szavamat úgy a magam mint a többek nevében.

Végül elismerem és csak dicsérni tudnám a főmérnök ur ambícióját, amellyel városunkat szeretné kiemelni a vidéki városok nivójából, de ez esetben mikor a kereskedelem és forgalom tovább fejlesztéséről, vagy más mederbe tereléséről van szó, nem elég az, ha valaki Schweitz, Lipese, Hamburg, London és Páris kereskedelmét látja.

A kereskedelem nehéz esztendőket kell élni is, hogy annak irányításában megbocsájthatatlan károkat ne okozzon.

Annak idején kérem is fogjuk a városi tanácsot, hogy a majd felállítandó vásárcsarnok ügyében, egy anketet kegyesked-

jen összehívni, melyben a nagyon is érdekelt Szt. László-téri kereskedők is részt vehessenek.

Mezey János.

Tisza István gróf és az ellenzék. A Magyar Kurir jelenti: A Neue Freie Presse híradása szerint Tisza István gróf kijelentette a munkapárt körhelyiségében, hogy az ellenzék soha nem érezte vele társadalmilag is e politikai nézetkülönbséget, sőt június 4-ike után is valamennyi ellenzéki képviselő találkozás esetén mindig köszöntötte őt és ő fogadta is mindenkinél üdvözlését, kivéve három képviselőjét: Polónyi Gézáét, Polónyi Dezsőt és Kovácsy Kálmánét. Mint a Magyar Kurir jelenti, a szövetkezett ellenzék tagjai a Neue Freie Presse közleményével szemben együttes nyilatkozatot fognak kiadni és abban kifogják jelenteni, hogy Tisza István gróftól június 4-ike óta sem nem üdvözölték soha, sem üdvözlését nem fogadták és nem is fogják elfogadni.

HUMOR.

*

JÓ UTAZÁS.

— Mama, hova mennek az automobilozók, mikor kéjutazást csinálnak?

— Rendesen az árokba s onnan többnyire a kórházba.

*

MODERN BUZGÓSÁG.

A bankfőnök az új gyakornokhoz:

— Nagyon szép, hogy ennyire buzgó és már nyolc órákor itt van.

— Kérem, ha parancsolja, még hamarabb is itt lehetek, mert a mi klubunkat csak reggel hatkor zárják.

*

VENDEGLÖBEN.

— Pincér! micsoda dolog ez! Maguk jól tudják, hogy én törzs vendég vagyok s mint ilyenek, eddig mindig két darab sültet adtak!

— Bocskánaatot kérek, uraságodnak teljesen igaza van. Az az ostoba szakácsné elfelejtette a sültet kettévágni.

*

ELKÉSETT.

— Nem, barátom, nem lehetek a felesége, bármennyire is kér, de szívesen leszek a mamája.

— ?

— Éppen az elébb kérte meg a kezemet a kedves papája.

*

A TANÁR UR CSALÁDI ŐRÖME.

A tanár ur el van foglalva valami tudományos problémával, a mikor a dajka kinyitja a dolgozó szoba ajtaját és bejelenti az örvendetes eseményt.

— Megjött a kis vendég, tanár ur!

— Nos?

— Fiu! kis fiu!

— Fiu — kis fiu — mormogja szórakozottan a tanár ur — kérdezze meg tőle, mit akar?

Uri fehérenemű, „Fownes“ keztyű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár

Róth M. utódánál.

A LUXEMBURGI GRÓF különös házassága.

Négyezer korona története.

*

Valamikor a Beniczkyne Bajza Lenké idejében úgy írták volna meg ezt a házassági történetet: Regény az életből. Valószínűleg kedves kékszinű kötésben, gyengén aranyozott cimbutéssel adták volna ki és megvette volna minden romantikus lelkű erdészkisasszony. Havas téli estén nagyon érdekes olvasmányul szolgált volna.

Ma azonban egy tizperces riport lesz róla és ha nagyon őszinte akarok lenni, akkor azt is megmondhatom, hogy az egész kis mulatságos történetet a rendőrségen tudtam meg. Itt nem foglalkoztak vele valami gyöngéden, nekem azonban mégis kiméletebbnek kell lennem.

A csinos kis ügyben szerepel egy gazdagon öltözködő pesti hölgy, aki szenzációja volt egy pár napig a váradi korzónak. Rejtélyes volt és szép. Mellette szerényen haladt egy szürke kabátos, vasalatlan nadrágu fiatalember.

A fiatalemberben legnagyobb meglepetésükre az egyik közismert biharmegyei elszegényedett gentry család reménytelen sarjára ismertek rá s a különös elegáns hölgy egyszerre irigyeltté tette a fiatalember helyzetét.

Egészen váratlanul aztán a mult hetek egyikén ez a pár megjelent Kelepecz Dezső anyakönyvvezető előtt és kijelentették, hogy házasságra szeretnének lépni. Kérték az anyakönyvvezetőt, hogy adja össze őket.

Elő is mutatták okmányait. A hölgy írásából kitűnt, hogy a pesti Beketow egyik ünnepelt primadonnája, a férfi pedig X. Y. díjnok, jelenleg állás nélkül.

— Mivel azonban a leány kiskoru, mondtotta a komoly hivatalnok, szükséges a gyám beleegyező nyilatkozata.

— Oh, az is megvan, sietett válaszolni őnagysága és ezüsthálós retiküljéből előhuzta a gyűrött nyilatkozatot.

A hivatalnok megnézte a nyilatkozatot és éles szeme észrevett valamit.

— Kérem ez nem jó. Tessék mást hozni.

— De miért?

— Azért, mert ezen a nyilatkozaton különböző színű tintával van aláírva a gyám és a tanuk neve. Ez arra enged következtetni, hogy nem egyidőben írták alá, ami pedig kétséget ébreszt a nyilatkozat hitelessége iránt.

A vőlegény izgatottan viselkedett s alig birt megmaradni szerényen a háttérben. A menyasszony aztán hamar véget vetett a kinos helyzetnek.

— Rendben van uram. Nemsokára meglesz az egyszínű tintával megírt nyilatkozat.

Gunyosan mosolygott s ellebegett vőlegénye karján.

A házasságkötés.

Ezelőtt pár nappal aztán ismét megjelentek az anyakönyvi hivatalban és jelentkeztek, hogy most már nincs semmi akadály a házasságnak, mert itt van a precíz beleegyező nyilatkozat is.

Kelepecz Dezső most már nem is látott semmi akadályt. Azonban ezeket az iratokat is, éppen úgy mint más házasságkötéseknél szokta, bevitte átnézés végett Komlóssy József tanácsoshoz.

— Rendben vannak ezek kérem, mondtotta a tanácsos. A házasságot meg lehet kötni.

És az anyakönyvvezető meg is kötötte. Két előkelő tanu is csak akadt. Az egyik egy ismeretlen nevű egyén, a másik egy jólismert ügyvédjelölt.

— Szerelmi házasság, mondogatták a hivatalban, amikor már lefolyt az ünnepélyes aktus. Bár sem az újdonsült férj sem a fiatal asszony nem látszottak valami rendkívül boldognak.

Három napi boldogság.

A többi maga a hamar boldogtalanná lett férj sirta el a rendőrségen.

— Édes uraim, segítsenek rajtam, ha lehet valamiképpen. Itt léptem házasságra ezelőtt három nappal S. S.-sel. Az ügyvédjelölt barátom rábeszélte ezelőtt hónapokkal, hogy vegyem feleségül. Bemutatta. Beleszerettem. Elvettem feleségül. Három napig fényes és előkelő életet éltünk. Elköltöttünk vagy 2000 koronát. Akkor aztán a feleségem kijelentette, hogy nem kíván többet látni.

Barátom, magára most már nincs szükségem tovább. Felmentem a férji tisztség alól. Adieu!

És elutazott. Én meg ugyszólván ki sem jőznanodtam a mulatozás mámorából, már nem volt gazdag feleségem. Tegnap pedig megkaptam a válóper II. példányát a budapesti törvényszéktől.

A dolog rejtélyes volt. A rendőrtiszt azonnal látta, hogy van valami a dolog mögött. Ügyes, diszkrét puhatólódzás után megtudta, hogy miért volt szükség az ex-férjre.

Őnagyságának volt tizezer koronája az árvaszéknél letéve. Ehhez csak nagykorúságakor juthatott. S mivel ez még messze volt, bérelt az ügyvédjelölt utján egy műférjet, azzal a feltétellel, hogy három napig vendégül látja, mintegy jutalmazásképpen, aztán pedig szépen elválnak.

Ezt azonban a közvetítő jóbarát elhallgatta a beugrott fiatalember előtt s így érte őt hideg zuhanyként a faképnél hagyás. A nőnek persze csak a tizezer korona kellett s nem ő. S ezt csak úgy szerezhette meg, hogy férjhez ment, még pedig egész komolyan s törvényszerűen.

És miután egész komolyan beugratta az árvaszéket, egész komolyan el is válik a műuratól, akin igazán nem lehet segíteni.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyazintén az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“, „Zászlónk“ és „Kis Pajtás“.

a

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

..HIREK..

***

* Vizkereszt — Háromkirályok napja. A róm. katolikus egyház holnap, hétfőn ismét ünnepet ül: Vizkereszt napját. Háromkirályok ünnepének is nevezik e napot, annak emlékére, midőn a keleti csillag által vezetve, a három király felkereste a kisded Jézust s ajándékokkal kedveskedve, leborulva imádták őt. — A templomokban már ma, vasárnap délután végzik a szokásos vizszentelést, holnap délelőtt pedig a házszentelést s az ajtók fölé írják az évszámot és G. M. B. (Gáspár, Menyhért, Boldizsár) betűket a három király emlékezetére. Az ünnep alkalmából holnap a templomokban ünnepélyes szentmisék és prédikációk lesznek. A székesegyházban holnap, hétfőn délelőtt 9 órakor az ünnepélyes szent misét gr. Széchényi Miklós megyéspüspök, a prédikációt pedig Brém Lőrinc pápai tb. káplán, püspöki titkár tartják.

* Farsangi ebédek a püspöknél. A farsang alkalmából gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyés püspök, mint az elmúlt évben, most is farsangi ebédek ad s szívesen látja asztalához Nagyvárad előkelő vezető férfait. Január 7-én, 9-én és 11-én este 7 órakor lesznek a püspöki székházban a farsangi ebédek.

* Oltáregyesületi szentségimádás. Az Oltáregyesület ma, vasárnap, január 5-én a Szent László templomban tartja szokásos ajtatosságát és a Szentségimádást. Reggel 7 órakor szentségkítétel és szent mise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szent mise és szent beszéd, délután 5 órakor litánia és prédikáció lesz, melyet dr. Lestyán Endre papneveldei lelkiigazgató tart.

* A románok karácsonya. Görög szertartású polgártársaink kedden, január 7-én ünneplik az Üdvözítő születésének emlékezetét, a szent karácsony ünnepét. A nagyváradai gör. kath. székesegyházban ünnep első napján délelőtt 9 órakor az ünnepélyes szentmisét dr. Radu Demeter püspök végzi, s a szent mise alatt öt végzet theologust áldozárokká szentel. Az öt új áldozár között lesz két belényesi tanár is: dr. Pável Konstantin és dr. Hetkó György. Ugyancsak ez alkalommal a püspök tartja az ünnepi szent beszédet is. — A püspök az öt végzett theologust előzőleg, ma, vasárnap diakonussá szenteli.

* Zavar a bejelentések körül. A közönség nagy része roppant helytelenül fogja fel a bejelentési aktust. A teendő ez: mindenki töltsse ki a kezéhez juttatott blankettákat és várja meg, amíg érte jön az, aki hozta. Nem kell vele felszaladni a bejelentő hivatalba. Majd behozza a rendőr. Ezek alapján állítják össze a bejelentési lajstromokat. Mihelyt tehát a kintlevő blankettákat beszedik és azután áll be változás a lakások, cselédség tekintetében, akkor kell személyesen felmenni és jelenteni.

* Csoportvezetői értekezlet. A Katolikus Népszövetség csoportvezetői ma, vasárnap délután 3 órakor, a hitelszövetkezet megalakulása előtt előértekezletet tartanak, melyre a csoportvezetőket azzal a kéréssel hívja meg az igazgatóság, hogy a még nálunk lévő gyűjtőiveket a begyűlt beirási díjakkal együtt felhozni szíveskedjenek.

* Erseki helynök a kalocsai egyházmegyében. Dr. Csernoch János esztergomi hercegprimás kalocsai érseki joghatósága ez év január elsején lejárt. A kalocsai főkáptalan január 3-án az interregnum idejére Kleiner Lajos címzetes püspök, prelátus-kanonokot, Csernoch primás eddigi érseki helynökét választotta meg káptalani helynökévé. Kleiner már volt káptalani helynöke a kalocsai egyházmegyének Városvy Gyula érsek halála után.

* Bárói cím átruházása. A király a Perényi-család magyar bárói méltóságát és előnevét Lukács György belső titkos tanácsos, kamarás és neje, született báró Perényi Marjorie kiskoru gyermekeire, Lukács György, Miklós és Sándorra ruházta át, úgy hogy eddigi családnevüket tovább is változatlanul viseljék és az egyesített címet használják.

* Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sobó Jenő nagyváradai tankerületi főigazgatóságához szolgálattételre besorozott állami középiskolai tanárt, a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába rendes tanárrá nevezte ki.

* Előadás a katolikus nővédegyesületben. A katolikus nővédegyesület ma délután 5 órakor előadást fog rendezni. Az előadásra kerülő színmű címe: A megkerült gyermek. Az előadást prólóg előzi meg. Már hetek óta oly nagy ambícióval készülnek, úgy a munkás, mint a eselőlányok az előadásra a patronessek felügyelete alatt, hogy a mai előadás minden tekintetben fényes sikerének ígérkezik. Az előadásra az első négy sor helyérai 50 fillér, míg a többi hely 30 fillér. Az előadás a Szent László menedékház földszinti termében fog megtörténni, előreláthatólag szép anyagi és erkölcsi siker mellett.

* Áthelyezés. Az igazságügyi miniszter Arz Albert magyaresékei kir. járásbírói betétszerkesztő bírót a nagymartoni járásbíróshoz, mint telekkönyvi hatósághoz hivatalból kirendelte. Molnár Miksa élesdi betétszerkesztő irnokot a karánsebesi törvényszékhez, Kovács Zoltán magyaresékei betétszerkesztő irnokot a csepregi járásbíróshoz rendelte ki hivatalból.

* A balkáni háború vetített képekben. A Katolikus Kör kedden, e hó 7-én folytatja vetített előadásainak sorozatát, amikor a most lefolyt balkáni háborút fogja bemutatni vetített képekben a közönségnek. Az előadást dr. Krüger Aladár fogja tartani. — Ugyancsak a balkáni háború kerül bemutatásra e hó 6-án, hétfőn este fél öt órakor a Katolikus Legényegyletben, ahol Kovács S. János igazgató fog előadást tartani.

* Barkóczy nyugalomban. Báró Barkóczy Sándor, vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos, a ki éveken át intézte a középiskolák ügyeit és a kit a szabadkőművesség egy év előtt olyan elvadult hajszára célpontjává lett, beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét, a melyet a miniszter állítólag elfogadott. Barkóczy alapította meg a magyar középiskolákban a Mária-kongregációkat, élére állt az urak kongregációjának és igazi apostola lett a benső, buzgó katolikus életnek. Ezért a szabadkőművesség folyton igen hevesen támadta, Apponyi azonban éveken át bátran megvédte minden igaztalan támadás el-

len, mert Barkóczy egyike volt a legjobb, legigazságosabb tisztviselőknél. Ennek dacára gróf Zichy János egy gyenge órájában a középiskolák éléről eltávolította és a közalapítványi ügyosztály vezetésével bízta meg. Báró Barkóczy méltán elkedvetlenegett és alig egy évi munkásság után beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét. Most egyelőre nyolc havi szabadságra ment, a melynek letelte után nem tér vissza többé hivatalába, hanem nyugdíjba megy. Vele együtt távozik a miniszteriumból dr. Kacs-kovics miniszteri tanácsos is, a ki szintén beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét.

* Megkinzott lelencek. A nagyváradai gyermekmenhely három teljesen árva gyermeket adott ki gondozásra Hajdu Gáborné kötegyáni asszonynak. A lelketlen asszony a három gyermeket, akik közül a legidősebb 6 éves, igen kegyetlen bánásmódban részesítette. Legutóbb bottal, seprűvel úgy megverte őket, hogy 8—10 napig voltak betegek a verés következtében. A kegyetlen asszonyt a nagyszalontai járásbíróshoz jelentették fel, ahol szigorú vizsgálatot indítottak Hajduné ellen.

* Új koporsó a mauzoleumban. Tegnap délelőtt 9 órakor helyezték el az új 140 koronás tölgyfakoporsóban gróf Rhédey Lajos és neje szül. Kacsándy Terézia hamvait. A rendőrség részéről Ehrlich Imre volt kint, továbbá Grundböck mérnök. A mérnöki hivatal intézkedett, hogy a megsértett sarkofág márványtestét carrarai fehér márványból hozzák helyre. A szükséges márványt meg is rendelték. A lefejtett márványtáblát és oszlopokat helybeli ügyes kőművesmesterek teszik régi helyükre. Az új temetés elrendelése a polgármestertől függ, de ő még eddig nem rendelkezett. — Itt jegyezzük meg, hogy Dombi Lajos az ügyészségen sem ismert be semmit. Társának kézrekerítése pedig még a jövő zenéje.

* Agyonütötte a fa. Belényesi tudósítónk telefonálja, hogy a Baiersdorf és Biach-cég egyik alkalmazottját Popa János berhényi lakost fadöntés közben a ráeső fa agyonütötte. A vizsgálat megállapította, hogy gondatlanság nem terhel senkit.

* Ifjusági előadás. Az ipariskolai ifjusági egyesület az iparos tanoncok hathatós közreműködésével f. hó 5-én, vasárnap d. u. 3 órakor saját helyiségében műkedvelői előadást rendez, melyre az érdeklődőket ezuton hívja meg a rendezőség. Előadásra kerül Az eper című szindarab, amelyet Biczó János közs. isk. igazgató tanított be nagy lelkiismeretességgel. A diszleteket Deryei Imre családfő vezetése mellett az Iparostanulók Otthona növendékei készítették. Az előadás ingyenes s a polgári fiúiskola I. emeleti helyiségében lesz.

* A rikkancsrendelet Mikor életbe lépett a rikkancsrendelet, egyszerre eltűntek az utcákról a fúrge rikkancsok, s helyüket öreg koldusok, nyomorék kéregetők foglalták el. Az újságok kiadói azonban belátták, hogy ezekkel az emberekkel nem fogják tudni pótolni a fúrge gyermekeket, tehát máshoz folyamodtak. Tudvalevő dolog, hogy az élelmes és tisztességes rikkancs, ha nem is teljesen, de jó részben ő tartotta fenn családját, legtöbbször édesanyját, vagy nállánál fiatalabb testvérkéjét. A miniszter rendelete ezeket a családokat roppant érzékenyen érintette, tehát első sorban nekik volt érdekük valamilyen uton módon kibuvót találni a ren-

delet alól. És vajjon találtak-e? Amint az utca bizonyítja, igenis találtak. A fiatal rikkancs ismét megjelent az utcán, esakhogy most már nem egyedül. A gyermek mellett ott van az anyja is. Az ujság az anyánál van. A fiu pár lépést megy előre és harsányan kiáltja a lap címét s a vevőket az anyja szolgálja ki. Érdekes, hogy sokszor egész utcákon halad előre a gyermek és jön mögötte az anyja, aki már a kapuban várakozókat alig tudja kielégíteni. Így játszik ki a miniszter szigorú rendeletét az élelmes fürge rikkancsok, kiket talán még felelősségre sem lehet vonni ezért.

* **Megdobált poszt.** A 4. honvédegyalozred parancsnoka átiratot intézett a főkapitányhoz, amelyben felkéri a rendőrséget, hogy figyelmeztesse a közönséget a katonai hidörökkel szemben való komoly magaviseletre. „Mert — ugymond — a mult év december hó 30-án a velencei vashid órét hatalmas kövekkel megdobálták éjjel 12 órakor.“ A tettesek ismeretlenek. Ilyen gyerekes esinyektől a jövőben tartózkodjék a közönség, mert az ór, szolgálatának rendkívüli fontosságából kifolyólag kötelességének teljesítésére a legszigorubbán ki van oktatva — mondja a katonai irás. Ami magyarul annyit jelent, hogy jó lesz nem viccelni az órrel, mert rádúpláz az emberre igen hamar. A rendőrség szigorú nyomozást indított a tettesek után.

* **Kutforrás egy lakásban.** Kellemetlen meglepetés érte tegnap Kató Károlyné margitai lakost. Amint szobájában ült egy négylábú kis széken, egyszerre észrevette, hogy a szék sülyedni kezd. Felugrott azonnal és a széket is felkapta. Abban a pillanatban vastag vizsugar tört elő a szoba földjéből. A víz oly rohamosan nőtt, hogy csakhamar elborította a szoba belsejét. A dolgról értesítették az előjáróságot, honnan csakhamar kiszállottak a hivatalos közegek és megállapították, hogy az épület helyén ezelőtt 35 évvel kut volt, melyet rosszul tömtek be. A víz azóta lassan szivárgott, míg felszínre ért, bejutott a szobába. A ház lakóit azonnal kiköltöztették és elrendelték az egész épület lebontását. Az árvíz ugyanis már annyira átáztatta a talajt, hogy az épület is veszélyben forog.

x **Szülők figyelmébe.** Legszébb karácsonyi ajándék jól tanuló fiuk részére egy jól ívő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, ssemmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk vérében már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát a fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulárra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskaműves Rákóczy uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefonszám: 269.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor. a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

egynél szereshetők be.

AZONNAL BÉRBE ADANDÓ

Nagyszalontán az állomástól 5 perenyire levő ház két szobával és egy üzlethelyiséggel, gazdasági épületekkel, ház mellett 10¹/₄ hold belseg sok gyümölcsfával, nagyon alkalmas kertészkedéshez, a határban 9¹/₂ hold prima szántóval. Bővebbet **TUKKA GERGELY** bérbeadónál **Isaszegen** Pestmegye.

☛ **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.“ sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.** ☛

x **Női chevreaux** v. box cipő 7 kor. férfi box cipő 8 kor., chevreaux 9 kor., fiu box cipő 7 kor. 35—39 számig finom női fél cipő 5 kor., nyúszőr kalap 5 kor. állandó parü véte ek Feketénél Elite-kávéház mellett. Calosnik nagyon olcsó árban.

x **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körözs felőli oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

x **Uj tanfolyamok a Rose Nyelviskolában.** Január 1-ével uj tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvzakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kősenet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

x **A „Kispipa“ uj köntösben.** A helybeli és vidéki közönség régi, kedvelt szórakozóhelye, a „Kispipa“ ódon helyisége mellett modern épületben, tágas, füstmentes termekkel, villanyvilágítással, a higiena minden követelményével ellátva áll rendelkezésére a szórakozni vágyó közönségnek. Jó konyháról, kitűnő italokról gondoskodik és számos látogatást kér **Szujker Tamás** vendéglős.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Kis gróf. Este A farkas Hétfő: délután Falu rossza. Este: Leányvásár.

Kedd: Éva.
Szerda: Farkas.
Csütörtök: Zsába.
Péntek: Leányvásár.
Szombat: Éva.

Vasárnap d. u.; Luxemburg grófja, este: Csókszanatórium.

—
Ünnepi előadások. Vasárnap és az ezt követő hétfői Vizkereszt ünnepére a színház vezetősége úgy állította össze a négy előadás műsorát, hogy ez méltán tarthat igényt a közönség érdeklődésére. Vasárnap délután a Kis gróf operette kerül színre, amelynek idei felelevenítését igen rokon-szenvesen fogadta a publikum. Este az idei szezon egyik legnagyobb vigjáték slágere: Molnár Ferenc pompás álomjátéka: A farkas kerül újból színre. Ezt a kitűnő szinpedi alkotást ez alkalommal először látják a vasárnapi kisbérlok. De kétségtelen, hogy Molnár Ferenc eme vigjátéka a nagyközönség legszelesebb rétegeinek érdeklődésére

is méltán tarthat számot, mert a darab nagy irodalmi értékén kívül a színház vezetősége a legpazarabb díszletekkel, a szereplők pedig a legkitűnőbb játékkal biztosítják a feltétlen sikert. A darab fő női szerepét E. Kovács Mariska játssa. Hétfőn délután népszinmű kerül színre. A maga szépségével szinte örökéletűen szép Falurossza, amelynek címszerepét ez alkalommal Csáky Ferenc, jeles népszinműénekes játssa. Hétfőn este a közkedvelt Leányvásár kerül színre.

Éva. Lehár Ferenc kiváló operettje, amely az igazgatóság páratlan áldozatkészségével és a kitűnő előadás révén szenzációs sikert aratott, az Éva a jövő hét s két estéjén: Kedden és szombaton kerül színre. A pazarul fényes kiállítás az előadásoknak biztosított sikert jelentékenyen fokozza úgy, hogy Éva, nálunk mindig a publikum legfokozottabb érdeklődését jelenti.

A bérlok figyelmébe. A színház bérloki és a vasárnapi kisbérlok felkéretnek, hogy második félévi bérletdíjait a színházi irndában a hivatalos órák alatt (reggel 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól fél 6-ig mielőbb befizetni sziveskedjenek.

Ne hagyja magát félrevezetni! Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges pártfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

SPORT

...
Nagy vadászat Miklóirtáson. Tegnap reggel nagy vadászat vette kezdetét a miklóirtási vadászterületen. A vadászon részt vett az egész vármegye előkelő közönsége. Tegnap estig igen szép eredményt értek el a vadászok.

IRODALOM

...
Religió.

Magyarország legrégebbi ujságja, mely ma a 72-ik évfolyamát járja, a *Religió* ujesztendőkor gazdát, szerkesztőt cserélt s kissé kívül-belül megváltozott. Két esztendővel ezelőtt **Dudek János** dr egyetemi tanár a bukás széléről mentette meg a régen nagy érdemeket szerzett folyóiratot s ez időn keresztül tudományos nivón tartva mindvégig ügyesen szerkesztette.

Most fiatalabb erő dr **Hanuy** Ferenc, legkiválóbb egyházjogtudósunk vette át tőle e heti folyóirat szerkesztését. Tegnap jelent meg szerkesztésében az első szám. Az új szerkesztő némi tájékoztató programféle után nagyszabásu vezércikket ír a *Hittudomány jelentőségéről korunkban.* Utánna római hírek következnek. **Trikál** József,

Lukács József, Kmoskó Mihály és Rusznák Miklós irnak tudományos cikkeket. Kritika, Kath. világszemle, Hírek a tudományos világból és Szerkesztői üzenetek képezik a füzet érdekes és előkelő tudományos színvonalu tartalmát.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IV. Duna-utca 3. sz. Előfizetési ár egész évre 12 kor.

Az **Élet** 1913 január 5. számában két meglepetéssel is szolgál olvasóinak. Az egyik az, hogy Andor József (Cyprián), az **Élet** v. szerkesztője mint főmunkatárs újból a szerkesztőség kötelékébe lépett. A másik pedig Krudy Gyulának „Mari, a tél leánya” címen az **Élet** számára írt regénye, amely ezzel a számmal kezdődik. Ezenkívül elbeszéléseket találunk Tömörkény Istvántól és Björnsontól P. Ábrahám Ernő fordításában. Versek irtak Juhász Gyula és Lányi Sarolta. Szemkő Aladár cikke Garay Jánosról és Maday Gyula kedves riportja Petőfinék még életben levő ideáljáról, Sass Erzsébetéről, továbbá a rendes rovatok és képek egészítik ki az **Élet** 1913. évfolyamának legelső számát.

Magyar Kultura. Megjelent a várva-várt új katolikus folyóirat, a Magyar Kultura s konstatálhatjuk, hogy már első számával beváltja a hozzá fűzött reménysegeket. A füzet gazdag, előkelő színvonalu. Cikkei közül fölemlítjük a következőket: Új rügyek dr. Nottar Antal: Nemzeti egység és katolicizmus. Dr. Fischer-Colbrie Ágoston: Egyház és tudomány. Dr. Angyal Pál: A büntetőjog feladatai. Dr. Platz Bonifác: Glosszák a darvinizmushoz. Lemteiné Bokor Malvin: Éva karácsonya. Pajzs és kard. A szemlék és kritikák rovatában többek közt dr. Krüger Aladár részesei megérdemelt bírálatban Jászi művét: „A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés.” A Magyar Kultura megjelen minden hónapban kétszer; előfizetési ára egy évre 12 korona, ha tizen egyszerre rendelik meg, egyenkint 8—8 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Horánszky-u. 20. szám.

A „Vasárnapi Ujság” január 5-iki száma nagyon szép képek egész sorával, bő tartalommal jelent meg. Feltűnést keltő új fényképsorozat a budai királyi palotáról, pompás képek az orosz balletről, a Nagyr Magyar-színházi előadásáról, a milói Venusről, Bolívia inka-kori emlékeiről, Pólya Tibor egy művészi rajza adják az illusztrációk anyagát. Szépirodalmi olvasmányok: Krudy Gyula most induló új vig regénye, egy érdekes francia regény. Réthi Lajos novellája, Rudnyánszky Gyula verse, stb. Az egyes közleményeket kiegészítik a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedére 5 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

A Katolikus Szemle 27. kötetének 1. száma rendkívül érdekes és változatos tartalommal jelent meg. A füzet élén dr. Fraknói Vilmos nagyértékű tanulmányban mutatja ki, hogy az Árpádok idején a trónöröklés alapelve az elsőszülöttség volt. A többi cikk: Platz Bonifác: Földrajzi szemle. Kőszeghy Mihály: A keleti protektorátus. X: Téli műkiállítások. Harsányi Lajos: A két szentség könyve. Jánosy Dezső: Zene-művészeti szemle. b. j. Színházi szemle. A „folyóiratok szemléje”, a Kath. Szemle legkedveltebb állandó rovata, érdekes bővüléssel ment keresztül: tárcarovata alatt a „külföldi

folyóiratok szemléje” rovatban, a mely a külföldi szellemi mozgalmakat ismerteti. A könyvismertetések során dr. Tordai igen meleg hangon emlékezik meg Krüger Aladár „Orgonrszó” című verskötetéről.

EGYESÜLETEK

Tisztviselő választási gyűlés a Kath. Legényegyletben. Ma délután 5 órakor ifjusági tisztviselők választását tartjuk a Legényegyletben. A tagoknak lehetőleg teljes számban való megjelenését kéri az Igazgatóság.

NYILTÉR

F O G A K.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő** hirtelű

Fogtechnica

Öz. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben

TÁVIRÁTOK

Katonai tanácskozás Bécsben
Bécs, jan. 4.

(Saját tédósítónktól.) Legközelebb a király elnökletével fontos katonai tanácskozás lesz Bécsben. A tanácskozáson állítólag személyi ügyeket intéznek el.

Az új miniszter eskütétele.
Bécs, jan. 4.

(Saját tudósítónktól.) Balogh Jenő új igazságügyi miniszter holnap fogja letenni a hivatalos esküt. Az eskünél Lukács és Berchtold miniszterek is jelen lesznek. Eskü után Balogh különkihallgatáson fog megjelenni az uralkodó előtt.

Tisztát bojkottálni akarják.
Budapest, jan. 4.

(Saját tudósítónktól.) Az ismeretes kaszinói afférból kifolyólag mozgalom indult meg a Kaszinó tagjai között, Tisza bojkottálása iránt. Egyben az ellenzéki képviselők kijelentették ma, hogy ők Tisztát június 4-ike óta nem köszöntik.

A nagybeteg Görgey.

Budapest, január 4.

Görgey Arthur tábornok állapota még mindig egyformán válságos. Táplálékot nem vesz magához. Az éjt nyugtalanul töltötte. Családja, mely mindig körülötte van, önfeláldozóan ápolja. Ma délelőtt orvosai: Korányi, Herezel, Bence és Lobmayer újból konziliunot tartanak a beteg fölött.

Kossuth Ferenc állapota.

Budapest, jan. 4.

A nagybeteg Kossuth Ferenc állapotában javulás állott be. Az éjjelt jól töltötte. Fájdalmai nem voltak.

Románia fenyeget.

Bukarest, jan. 4.

A román király ma hivatalosan kijelentette Szerbia és Bulgária követeinek, hogy Románia ragaszkodik követeléseire, a mit ha nem teljesítenének, úgy Románia mindenre kész lesz.

Románia bevonul Bulgáriába.

Bukarest, jan. 4.

Románia szigorú jegyzéket küldött Bulgáriának. Teljes határozottságot kíván és kijelenti, hogyha rövid időn belül nem kap határozott választ, átlépi a határt.

Weiskirchner polgármester eskütétele.

Bécs, január 4.

A városházán ma délelőtt tette le Weiskirchner polgármester a hivatalos esküt. Az új polgármesterhez Bienert báró helytartó üdvözlő szavakat intézett, amire Lamezán udvari tanácsos fölolvasta az eskü formát, amelyet a polgármester utána mondott.

Megszakadt béketárgyalás.

London, jan. 4.

(Saját tud.) Ma a török delegátus kijelentette, hogy Drinápolyt, sem az Egei tenger szigeteit nem engedheti át. Így a béketárgyalások egyelőre megszakadtak.

A tengerbe zuhant aviatikus.

Fecemb, jan. 4.

Levancaur aviatikus és mechanikusa Mallett a tenger fölött repülve Hydvoplánjok átfordulása következtében a tengerbe estek. Mallett a vízbefult. Levancour megmenekült.

A békekonferencia.

London, jan. 4.

(Saját tud.) A békekonferenciát, ma elhalasztották hétfőn délután 4 óráig.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJA:

Többeknek. A »Tiszántúl« naptárának legnagyobb része kikerült a sajtó alól. Még a címtár egy részének kiszedése és kinyomtatása van hátra, azután a naptárt azonnal szétkülönböztetjük előfizetőinknek. Nem-előfizetők részére a naptár ára 3 korona lesz.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Máiusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

Üzemben a béli üvegyár. A nyár folyamán megirtuk, hogy a béli üvegyár egyik főépülete, melyet csak legutóbb emeltek, teljesen a tűz martaléka lett. Az új telepen táblaüvegeket gyártottak, amit pedig eddig Magyarországon sehol sem produkáltak. A nagy pusztulást ma már semmi sem mutatja. A telep teljesen föl van építve. Az új kemence úgy készült,

hogy jóval fölül mulja az előbbi és nagyobb arányokban képes táblaüvegeket gyártani. Az üzem most nyílt meg az új kemencével.

Alakuló közgyűlési meghívó.

A „Népszövetségi Hitelszövetkezet“ részjegyzőit felhívjuk, hogy 1913. január hó 5-én, vasárnap d. u. fél 4 órakor a Katholikus Kör nagytermében tartandó

alakuló közgyűlésen

megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A megalakulás felőli határozathozatal.
2. Az alapszabályok megállapítása.
3. Igazgatóság választása.
4. Felügyelő bizottság választása.
5. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés megnyitása előtt írásban bejelentendők.

Az alapítók.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, clesó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Bevezetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó dícsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös körülmények mellett.

„Varázsfuvola.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kelemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vagner „Hangszer-Király“ ország-szerzte elismert legelőcsőbb hangszeráruházában kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerjegyzéket.

A szép haj

nagy dísz és ékesség. A gondozatlan haj visszataszítóan hat, miért is ajánlatos, hogy már a legkorábbi ifjúkorban kezdjük meg a haj rendszeres tisztítását és gondozását

**fekete fej
jegyű
sampunnal,**

a mely a fejbőr és haj minden kiválasztását eltávolítja s a haját a legkésőbb öreg korig dusan és fényesen megőrzi. A ritkás haját is tömörnek, dusnak mutatja.

Az a siker, a melyet a mindenütt ismert és kedvelt **Ibolya-sampun a fekete fejjel** napról-napra terjed, abból is megállapítható, hogy egész sor kétes értékű utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellélt védőjegyre. **Ibolya-sampun a fekete fejjel** enyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihullását idézik elő.

Sampun a fekete fejjel **eredeti csomagocskákban 30 fillérért** kapható minden gyógyszer-tárban, drogériában, illatszert- és szappanüzletben és fodrászoknál is. A hol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a **főraktárhoz:**

Faiszl Ferenc, Budapest, VI., Mozsár-utca 12.

a honnan közölni fogják a legközelebbi elárúsító címét vagy 2.40 kor. előzetes beküldése ellenében bérmentesen küldenek **8 csomagocskát**. Utánvétellel való küldésnél 35 fillérrel több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H. Berlin N. 37.

Legfinomabb mézeskalácsok

és midennemű cukorkák nagyválasztékban gyári áron.

Jótékony intézetek, iskolák és egyletek részére nagy árendmény.

Valódi akácvirág-mézből készült mézeskenyér, mandulás-, töltött- és Nürnbergi mézeskalács különlegességek. ● **Debreceni mézestányér, debreceni vajasperec.**

==== **Valódi akácvirág és csemegeméz.** =====

Rarácsonyfára való és Tündér-fényszóró gyertyák. ➔ Régi megbízható üzlet e szakmában.

Alapított: 1835. évben.

Frohlich József Nagyvárad, Szent Fános-u.

Telefonszám: 907.

Ananas

Jamaika rum

GORDON-STAFFOD & CO

londoni cégtől eredeti töltésben
a legfinomabb és legnemesebb

Jamaika rum teához.

Kizárólagos raktár:

Nagyvárad Tisztviselők

Fogyasztási Szövetkezeténél

Nagyvárad, Rakóczy-ut 6. sz.

TELEFON 769.

TELEFON 769.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

Építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazra alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság, Nagyvárad.

Értesítés.

Tisztelt üzletfeleinket ezennel értesítjük, hogy Teleky-utca 5. sz. alatt, a volt Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank üzlethelyiségében levő fiókunkat csak ez évi december hó 14-ig tartjuk fenn, miután e napon Bémer-tér 4. sz. alatt újonnan épült intézeti központi helyiségünkbe költözünk át

Kérjük tehát t. üzletfeleinket, hogy december 14-től kezdve bennünket már önnöti új helyiségünkben (Bémer-tér, 4. sz.) sziveskedjenek felkeresni.

Nagyvárad, 1912. december 5.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.

TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari ragymentes closetteket vizöblítéssel.

Angol-closett berendezést, viztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1913. január 1-én megnyitja
18-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszőszerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hibelenek, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések 9 tizedrésze erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelevényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétünkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétü könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelevények bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága.

Igen jó keresetre

tehetnek szert nők csipkehorgolással. Forduljanak válaszbélyeggel ellátott levélben a

Magyar Háziiparfejlesztő vállalathoz Déván.

Vajnovszki Ferenc

uri- és női cipész. Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás napoképt azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

34753—1912. sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a Horváth Emánuel Szent László-téri zálogkölcson üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított illetve ki nem váltott zálogtárgyak 1913. január hó 14-ik napján reggel 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételezései a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1912. december 30.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér 1. Telefon 969. Gyár 1052

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép, kőpor, oltott mész stb. eladás. ::

Horgony-Syrup. Sarsaparillae
gomp. Vértisztítósz. Üvege 3.00 és 7.50 kor.

Horgony-Liniment. Capsici compos.
A Horgony-Pain-Expeller pötléka.
Fájdalomnyhító bedörzsölés
meghűlésnél, rheumánál, kőszólynál stb.
Üvege 80. 1.40. 2.- kor

Horgony-Vas-Albuminat.
Tinktúra.
Vérszegénységnek és sápkórnak. — Üvege 1.40 kor.

Beoszorozhatók a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül RICHTER dr. az „Arany orozsán”-hoz ozmított prágai (I. Elisabethstrasse 5) gyógyszerárából.

Főraktár Magyarország részére:
Török gyógyszerár Budapest.

Ujdonságokat

kis villamossági, világítási, valamint tűziáru és ajándék-tárgyakban — viszonteladóknak ajánli: M. Vogelsang, Wien, IX/2, Alserstrasse 16
 Árjegyzék ingyen.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37.

Telefon 11-37.

**Meg van!!
az asszonyok öröme!**

Nem kell többé mérgetlődni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet olcsó pénzért alakítani. Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak ár-
 engedmény.

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

Nagy-Várad város adóhivatalától.

17810—1912. szám.

Hirdetmény.

a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamatteher bevállása tárgyában.

Minthogy a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadó kivételének megszüntetését kimondó 1909 évi X. törvényzikk végrehajtása magyar kir. kormány által bizonytalan időre elhalasztott, s így a kölcsönrel terhelt ház- és földtulajdonosoknak az 1883 évi XLVI. t. cz. 13 §-a által adott kedvezmény ma is érvényben van, felhivatnak ennél fogva mindazon föld- és háztulajdonosok, akiknek ingatlan birtokuk kölcsönrel van terhelve, hogy az arról szóló kamatteher vallomási íveket az általános jövedelmi pótdadó kivételnél leendő figyelembe vétel végett, az ez ideig követelt módon a folyó évi január hó 31-ig bezárólag a városi adóhivatalnál beadni el ne mulasztják.

Kelt Nagy-Várad, 1913 január hó 2-án.

Városi Adóhivatal.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
 Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb

toronyóra készítő telepe.

Olcsó árak, több évi jótállás.

Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld.

**„Styria-Universal“
Képviselek kerestetnek! Kötőgépek**

megmunkálnak finom és vastagszálu pamutot ugyanazon gépen. Árjegyzék ingyen. Részletfizetésre is Styria-Kötőgépgyár, Graz, III.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai kor-
 nak mindenképen megfelelő

**= épület és =
műbutor asztalos**

műhelyt létesítettem. Előadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivételben, továbbá templom, iskola, gyógyszertár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgálok. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

33471—1912. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság, közhírré teszi, hogy az özv. Simon Jánosné Nagy Sándor-utcai zálogkölcson üzletében a lejárt és a lejárat után 45 napig meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak 1913. év január hó 13-ik napján reggel 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fognak adni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételei számai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1912 december 14.

Gerő,

r. főkapitány

**Figyelem!
Fiókhüzet nincs!****NAGY GYULA**

Nagyvárad, Olaszi, Rákóci-ut

ajánlja saját gyártmányu kefe és meszelő nagyraktárát. Dus választék finom illatszerekből, pipere-szappanokból és mindennemű fésűkből és hajtűkből. Raktáron tart fürdő és kocsimosó szivacsokat jutányos árban. Fogkefék felelősség mellett. Különböző karácsonyi és újévi ajándékok olcsó bevásárlási forrása.

**Figyelem!
Fiókhüzet nincs!**

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultán, javultán a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocró-czozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben megbűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirida, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házteléfono **csengő berendezéseket.** Motor és dinamó tekercselések és szakszerű javítások. **Izléses kivitelű csillárokat rajz szerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletes szolgálat.**

Telefonszám 1192.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése

Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére **templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket.** Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák **vegyileg tisztítatnak.**

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

es. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

Szájról-szájra száll a hír,

hogy mily meglepő kitűnő minőségben és jutányos áron kaphatók

Farkas István „APOLLO” drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

Rimanóczy-palota. Telefon 1302.

1. Mindennemű gyógyanyag és vegyszerárú. 2. Francia és angol illatszerek, faconokban vagy kimerve. 3. Arcz és kézapoló szerek, piperecikkek és pipereszappanok. 4. A világhírű Y-PO szeplő és májfolt ellenes készítmények. 5. Thea, rum, cognac, tokaji asszu és malaga bor. 6. Likör és rumessentiák ingyen előiratokkal. 7. Csukamájolajok, köhögés ellenes hurutszeletké. 8. Hajszeszek, hajszőkítők, hajfestőszer, hajpuderek, színházi festék. 9. Fogporok, szájvizek, fogpaszták, fogkefék dus választékban. 10. Ruha és hajkefék, manikür és fésű kazetták, tükrök, gumicikkek, sérvkötők, kötszerek, fecskendők, lysoform és más fertőtlenítő szerek, mentőszekrények, mindennemű háztartási cikkek.

Telefon 8 sz.

Telefon 8 sz.

Karácsonyi különlegességek, karácsonyi cukorkák, karácsonyi kollektívok és karácsonyi dísz tárgyak

JANKY ANTAL utódánál **szerezhetők be legjobban.**

Karácsonyi fenyőfák bármily mennyiségben ugyanott. Cognac-speciálitás Szi József ügyvéd híres borpárlata 1892-ből kizárólag

JANKY ANTAL UTÓDÁNÁL kapható.
Nagyvárad, Szent László tér.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**izzólámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereik telefonja 55. sz

Sarkady és Szánthó**TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

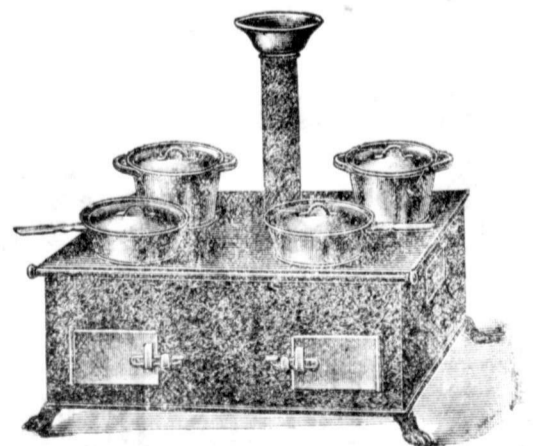
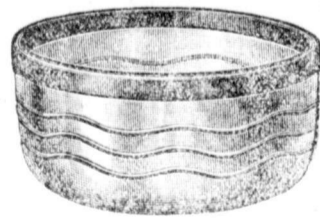
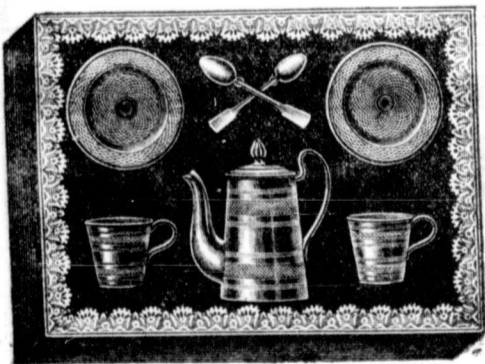

Ajánlja 1 héten egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, rezkerékkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTALLÁS.

Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra Saját ház.

TARSOLY és RISZTÓ Nagyvárad, Rákóczi-ut

különlegességek vaskereskedése.

Valódi porosz fűtőszén **házhöz szállítva.**

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utcza.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Fagontükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek.

Kirakattüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzsére. Hajlitott tükörüvegek.

Telefon 245. sz.

Telefon 245. sz.

Kalenda János

cégnél Nagyváradon
a Szent László-téren
legjutányosabban beszerezhetők mindennemű

Varrógépek

Gramofonok
Kerékpárok

Vadászfegyverek

és vadászati kellékek óriási választékban; ugyszintén uta-
zási cikkekől is nagy választék található.

Fenti árucikkek előnyös részletfizetésre is kaphatók.

Carbid olcsó napi árban.

Varrógépek, gramofonok olcsón javíttatnak.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Ha Ön óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Telegyűlési-ut. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. — Órákban állandó nagy raktár.</p>	<p>Alapított 1893. Freund Benjámín Alapított 1893. műorás, ékszerész és látszerész Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület. RITKA ALKALOM. Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműeket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.</p>	<p>Izsák Lidia mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-ut. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.</p>	<p>Mezey János és Társa fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Telegyűlési-utca sarok. Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.</p>	
<p>Hallatlan olcsó árban készít Piskó Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni Szent János-utca sarok, Schvare Farkas-féle házban.</p>	<p>HA A KOSSUTH- utczába vezetni utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő KEPES ETEL varró- és himző előnyemdját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.</p>	<p>Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók Szilágyi Géza és Ts-nál Rákóci-ut Telefon. 630.</p>	<p>Táray Sándor telefon 558. telefon 558. NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz. Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.</p>	<p>NE ADJUK pénzünket idegen cégnek, vegyünk lánckútát MÁRKUZ JÓZSEFNÉL Akadémia-ut. 1 sz.</p>
<p>Czukrász sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás. Molnár János cukrász Kolozsvári-ut. 50.</p>	<p>Legolcsóbban vásárolhat Haás Simon divatáru üzletébe Kert-utcán a Löwinger-féle helyiségbe, férfi- és női divatcikkeket és mindennemű rövidárut.</p>	<p>Alapított 1895-ben. Deo Adiuvante! Imrek Károly épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám. Alapított 1895-ben.</p>	<p>Udvari kávéház családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat Szt. László-tér és Zöldfa-utca.</p>	<p>FELDSTRICK KÁLMÁN könyvkötészete és dobozgyártása NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskoviits palota Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabírók és körjegyzőségek szerződéses szállítója.</p>
<p>ROZSNYAY JÓZSEF mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-ut. 77. Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismeretem lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legpontosabban elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalor, hűtő és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemljem. Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.</p>	<p>Szántó Dezső első nagyvárad REDŐNY- GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.</p>	<p>Nyomtatványok a legjutányosabb árban készíttetnek a Szent László-nyomda r.-t-nál Szilágyi Dezső-utca</p>	<p>Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb Horvát Béni mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.</p>	
<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villanyszere- léseket és jókarban- tartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>PENCZ JÁNOS (cipész, szakiparos.) NAGYVÁRAD, Szt. János-ut. 34. Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.</p>	<p>Petry Arpád órák- és műszerész Nagyvárad, Rákóci-ut 9. Tarsoly és Riszó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.</p>	<p>Alapított 1880-ban Schopper György utóda veje Rohoska Pál Villanyerőre berendezett gépja- vító, vas és rézöntőde NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.</p>	
<p>Uj keztűs és sérvkötő készítő!! Keztűk mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. B. Á. I. keztűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. Ruganyos sérvkötők 4 korona. HORVÁTH R. Nagyvárad, Szt. János-utca</p>	<p><i>Költözködéskor a legelőszerűbb</i> HIRN M. és FIA villamossági vállalatához fordulni Kossuth Lajos-ut. 16. sz. Nagy csillárraktár. Telefon 10-54. Telefon 10-54.</p>	<p>Györy Sándor villanyerőre berendezett köses és köszörűdéje Kert-utca, 4. szám. Elvállal mindennemű speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyíró gépet, zsillette és mindentéle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.</p>	<p>RUM és LIKÖR háziig való készítéséhez legjobb essentiák :: kaphatók :: VADÁSZ ALBERT „Angyal” drogueriában BÉMER-TÉR.</p>	
<p>Névjegyek a legolcsóbban beszerezhetők: Szent László-nyomda r.-társ.-nál Szilágyi Dezső-utca 5. sz.</p>	<p>Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít SZENES SÁNDOR villamos berendezési vállalata Szalárdi-ut. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgál, meghívásra azonnal jövök.</p>	<p>Ha a Szent János-utczába vezetni utja, keresse fel a Szerecsen Királyt, ahol a legolcsóbban lehet vásárolni harisnyát, keztűt, trikót, csipkét, Himzéseket és szalagok, fehérneműket, rövidárut nagy választékban. Szíves pártfogást kér UNGERLEIDER SALAMON Szt. János-utca 4.</p>		